

**ความเสี่ยงในระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สด
ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร**
Risks in Logistics System of Retail Flowers Store in Bangkok
ทิพย์สุดา อินแสง¹ และ วรลักษณ์ หิมะกลัส²
Thipsuda Insaeng¹ and WoraluckHimakalasa

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบโลจิสติกส์และวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ของธุรกิจร้านดอกไม้สดค้าปลีกรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าดอกไม้สดในพื้นที่ 3 แห่ง คือ ปากคลองตลาด ตลาดไท และตลาดสี่มุมเมือง จำนวน 400 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการ จำนวน 6 คน

ผลการศึกษา พบว่า ด้านระบบโลจิสติกส์ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดมีการบริหารจัดการด้านการผลิต ด้วยการรับดอกไม้จากสวน โดยเจ้าของสวนดอกไม้จะเป็นผู้รับภาระต้นทุนค่าขนส่งและการคัดแยกด้านสัมพันธ์กับลูกค้า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระยะสั้นไม่เกิน 10 ปี มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นลูกค้าทั่วไป ผู้ค้าต่างจังหวัด บริษัทออกเอนซ์ซึ่งครอบคลุมทั่วประเทศ ช่วงที่มียอดขายสูงสุดคือช่วงเทศกาลต่างๆด้านการจัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์ จะจัดหาดอกไม้ทั้งในประเทศและการนำเข้าจากต่างประเทศ ด้านการจัดการสินค้าคงคลังโดยส่วนใหญ่จะเป็นการขายดอกไม้ให้หมดภายใน 1 วัน เพื่อจะได้ขายดอกไม้ที่มีสภาพสดใหม่ ด้านการกระจายสินค้า ผู้ประกอบการจะทำการกระจายสินค้าไปทั่วประเทศ โดยการขนส่งทั้งรถทัวร์ รถยนต์ และเครื่องบิน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงโลจิสติกส์พบว่าผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจต่ำกว่า 10 ปี มีความเสี่ยงสูงในด้านความต้องการดอกไม้ในช่วงที่ขาดแคลน และด้านการขนส่ง ในกรณีการเกิดอุบัติเหตุในการขนส่ง ในขณะที่ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี จะมีความเสี่ยงสูงในการสั่งซื้อ และความเสี่ยงด้านการขนส่งจากความเสียหายในขณะขนส่ง ส่วนความเสี่ยงจากการผลิต ความเสี่ยงจากการสินค้าคงคลัง ความเสี่ยงจากตลาดและบริการ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจมากกว่าหรือน้อยกว่า 10 ปี

Abstract

This study aims to examine the logistics system and analyze the logistics risk of fresh flowers retail shops in Bangkok Metropolitan areas. The needed information was collected by means of questionnaire from 400 samples of fresh flowers shop operators as well as by in-depth interview with 6 fresh flowers shop operators. The analysis was performed upon the results of descriptive statistics including frequency and percentage, and Likert scale rating.

Regarding the logistics system, the study found that in business management, the fresh flowers retail shop operators generally ordered cut flowers from horticultural farms and the latter would be responsible for the transportation cost and the grading/grouping of flowers. Their trading relationship has been quite short, no longer than 10 years. Meanwhile,

the target customers of the fresh flower retail shops were reported to be general buyers, flowers sellers in other provinces, and event organizing firms or companies all over the country. The peak sales normally take place when people celebrate special occasions, during festival season, and in the popular months for wedding. In terms of input procurements, most fresh flowers retail shops were found to get supply of fresh flowers from different provinces of Thailand as each area is able to grow well different kinds of flowers depending on the local climatic and geographic features, and to import some flowers from such countries as Malaysia, China, and the Netherlands. In the aspect of inventory management, most fresh flowers retail shop operators would try to sell out their flowers within one day to ensure the freshness of their flowers for the customers. In terms of distribution, they delivered fresh flowers to end-customers through such transportation modes as inter-city coach, car, and airplane. In brief, they buy fresh flowers from both domestic growing areas and foreign countries for distribution throughout Thailand.

The analysis of logistics risk was conducted in six sources of risk including business management, procurement of fresh flowers, purchase order, transport, inventory, and market and services. It was found that those fresh flowers retail shop operators having been in the business for less than ten years faced high risk in terms of procurement of fresh flowers when the supply is low or scarce, and transport when it is disrupted by accident. Meanwhile, entrepreneurs who have been running the business for more than a decade will have high risk from purchase order, especially the risk from cost per unit, and damages from shipping. On the contrary, it's found that the risk from inventory, marketing and services are indifferent for entrepreneurs with less than 10 years or over 10 years of operation.

ที่มาและความสำคัญ

ดอกไม้กับมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวพันกันมาโดยตลอด ทำให้ดอกไม้เข้ามามีบทบาทเกือบจะเรียกว่ามีความสำคัญกับมนุษย์ และกลายเป็นสินค้าในชีวิตประจำวันของคนในสังคมอีกทั้งผู้คนในปัจจุบันต่างก็มีความนิยมในการส่งดอกไม้ เพื่อเป็นตัวแทนหรือเป็นส่วนหนึ่งในงานสำคัญเพราะเชื่อกันว่าดอกไม้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความสวยงาม ช่วยสร้างสีสันให้กับมนุษย์ทำให้เกิดความสดชื่น สบายใจจึงส่งผลให้ธุรกิจค้าดอกไม้ขยายตัวและเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องตามความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น (พชรเศรษฐยานนท์,2554) ธุรกิจดอกไม้สดในประเทศไทย มีการผลิตและจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยมีศูนย์รวมดอกไม้สดที่มีขนาดใหญ่และสามารถกระจายดอกไม้สดไปได้ทั่วประเทศ คือ ปากคลองตลาด ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงถือเป็นแหล่งซื้อขายที่ใหญ่ที่สุด (ศูนย์วิจัยกสิกร,2552)ในช่วงที่ผ่านมาคาดกันว่าร้านดอกไม้กระจายอยู่ทั่วประเทศกว่า 1,000 ร้านในปัจจุบัน โดยอยู่ในกรุงเทพมหานครประมาณร้อยละ 50 ส่วนที่เหลือกระจายไปตามจังหวัดต่างๆ โดยเฉพาะเมืองใหญ่ (Business Opportunity Center,2558)ทั้งนี้หากพิจารณาเฉพาะจังหวัดกรุงเทพมหานคร จะพบว่าตั้งแต่ปี 2551 ถึง ปี 2556 มีผู้ประกอบการร้านดอกไม้เพิ่มขึ้นรวดเร็วอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2551 ซึ่งมีจำนวนผู้ประกอบการเพียง 423 ราย แต่ในปี 2556 มีจำนวน

ผู้ประกอบการถึง 838 ราย หรือเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า (ตารางที่ 1) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การประกอบกิจการ ดอกไม้สดค้าปลีกนั้นเป็นการดำเนินธุรกิจที่มีผลตอบแทนทางธุรกิจที่สูง สามารถดำเนินธุรกิจใหม่ได้ไม่ยาก อีกทั้งการดำเนินธุรกิจดอกไม้สดสามารถเรียนรู้กันได้ง่ายและรวดเร็ว ทำให้มีคนสนใจในการธุรกิจนี้มากขึ้น

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ประกอบการร้านดอกไม้ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ปี	จำนวนผู้ประกอบการ (ราย)
2551	423
2552	432
2553	429
2554	430
2556	838

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557)

ในการทำธุรกิจร้านดอกไม้ในปัจจุบันธุรกิจแบบค้าปลีก (Retailing) เป็นช่องทางการกระจายสินค้าที่มีความสำคัญ ซึ่งการค้าปลีกมีความรวมถึงทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระจายสินค้าหรือบริการ โดยตรงไปยังผู้บริโภคคนสุดท้ายถึงแม้การทำธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สด จะเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างกำไรได้มากมายภายใต้การแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นแต่ก็มีข้อจำกัดเนื่องด้วยระยะเวลาของความสดและความคงทนของดอกไม้ ต้องมีการวางแผน การขนส่งเคลื่อนย้ายที่ดี จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมด้านโลจิสติกส์เข้ามาเกี่ยวข้อง

ปัจจุบันการศึกษาเรื่องระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจดอกไม้สดค้าปลีกยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าเป็นอย่างไร ดังนั้นจึงต้องการศึกษาถึงระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดโดยเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interviews) และในการศึกษานี้ยังศึกษาความเสี่ยงในระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดในจังหวัดกรุงเทพมหานครซึ่งจะแบ่งความเสี่ยงออกเป็น 6 ด้านโดยการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญซึ่งสามารถนำไปประกอบเป็นแนวทางในการตัดสินใจที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาในกิจกรรมโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดและจะเป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความสามารถในการสร้างหรือดึงมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะสามารถช่วยอำนวยความสะดวกทางด้านการค้าให้กับภาคธุรกิจและสร้างศักยภาพสูงให้กับประเทศในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจร้านดอกไม้ค้าปลีก
2. เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ของธุรกิจร้านดอกไม้สดค้าปลีก

วิธีการศึกษา

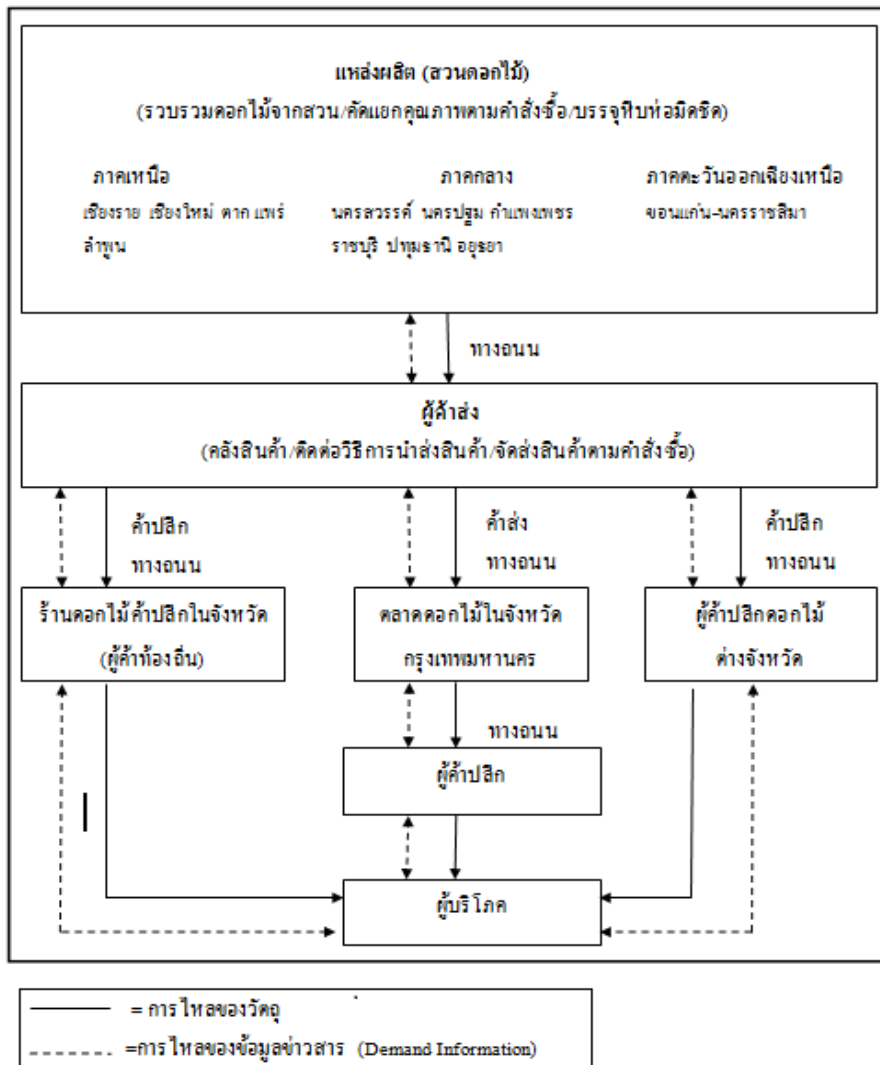
การศึกษานี้เป็นการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการร้านดอกไม้สดค้าปลีกจากแหล่งตลาดดอกไม้ 3 แห่ง ได้แก่ ปากคลองตลาด ตลาดไท และตลาดดอกไม้สี่มุมเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยในการศึกษาระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดเป็นการอธิบายถึงระบบโลจิสติกส์ในธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สด โดยใช้วิธีการ

สัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interviews) กับผู้ประกอบการ จำนวน 6 ราย และสรุปในเชิงพรรณนาและแผนภาพ เพื่ออธิบายขั้นตอนกระบวนการต่างๆโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้าและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ส่วนการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดเป็นการใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามผู้ประกอบการตัวอย่าง จำนวน 400 คน ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ ความเสี่ยงจากการผลิต (Manufacturing Risks) ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านธรรมชาติ (Natural Risks) และความเสี่ยงด้านกำลังการผลิต (Capacity Risks) ความเสี่ยงจากความต้องการสินค้า (Demand Risks) ความเสี่ยงจากการสั่งซื้อ (Supply Risks) ความเสี่ยงจากสินค้าคงคลัง (Inventory Risks) ความเสี่ยงจากการขนส่ง (Transportation Risks) ความเสี่ยงจากตลาดและการบริการ (System Risks) โดยกำหนดระดับความเสี่ยงเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด/ไม่มีความเสี่ยง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจร้านดอกไม้ค้าปลีกจะพิจารณาจากการบริหารจัดการการผลิต การตลาดและการบริการลูกค้า การจัดหาวัตถุดิบอุปกรณ์ การจัดการสินค้าคงคลังและการกระจายสินค้า ซึ่งในด้านการบริหารจัดการการผลิต ส่วนใหญ่เจ้าของสวนดอกไม้จะเป็นคนนำดอกไม้ไปส่งแก่ร้านดอกไม้ และยังเป็นผู้รับภาระในเรื่องของต้นทุนการขนส่ง ซึ่งจะมีการนำดอกไม้ส่งและคัดแยกคุณภาพของดอกไม้ เพื่อที่จะได้ตั้งราคาขายที่แตกต่างกัน อีกทั้งหากในเรื่องของความสัมพันธ์กับคู่ค้าจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ การตลาดและการบริการลูกค้า ส่วนใหญ่จะทำทั้งการค้าส่งและค้าปลีกซึ่งกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นลูกค้าทั่วไป และในช่วงระยะเวลาที่มีปริมาณการขายดอกไม้ได้มากที่สุดจะเป็นช่วงเทศกาล ในกลุ่มตลาดดอกไม้จะมีความหลากหลายของดอกไม้ซึ่งจะรับดอกไม้มาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดหาดอกไม้จากจังหวัดต่างๆทั่วประเทศเนื่องจากในแต่ละจังหวัดจะสามารถปลูกดอกไม้ได้แตกต่างกัน อีกทั้งการจัดการสินค้าคงคลัง ส่วนใหญ่จะเป็นการขายให้หมดภายใน 1 วัน ในการทำธุรกิจจะกระจายสินค้าโดยการขนส่งทั้งรถทัวร์

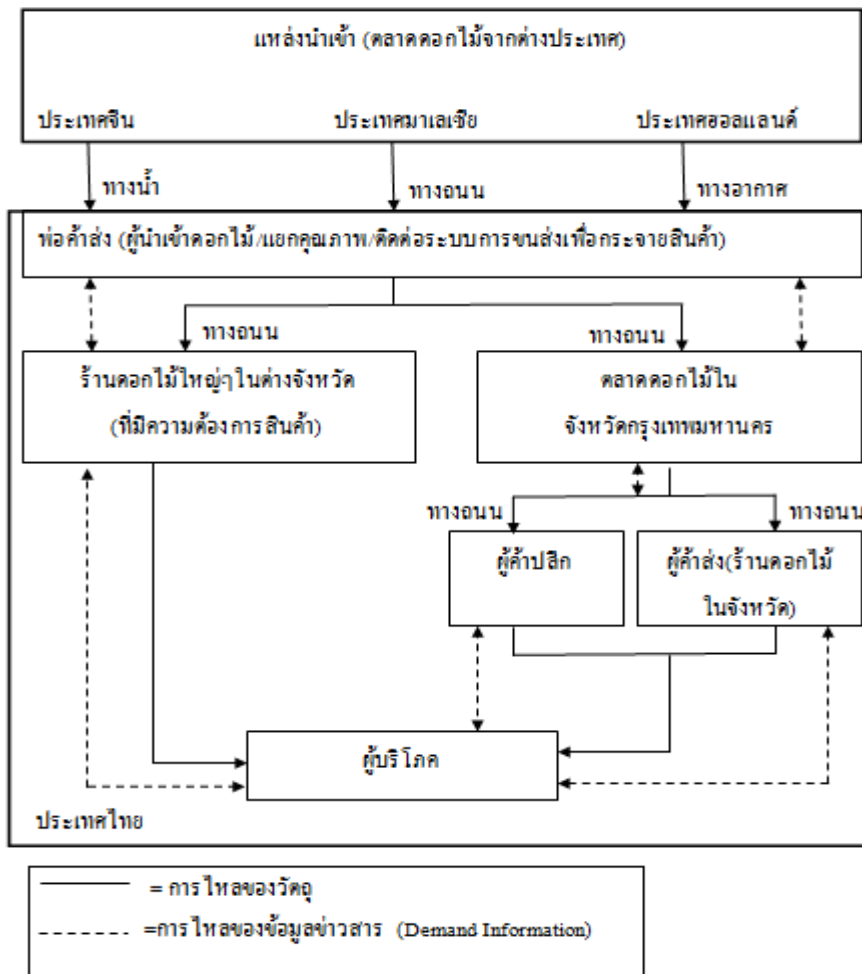
รถยนต์ และเครื่องบิน และกระจายสินค้าทั่วประเทศ

ภาพที่ 1 การกระจายสินค้าของผู้ประกอบการค้าปลีกดอกไม้กรณีรับซื้อดอกไม้จากในประเทศ

ที่มา: จากการศึกษา

จากรูปภาพที่ 1 กรณีรับซื้อดอกไม้จากในประเทศ เป็นการรับซื้อดอกไม้จากสวนดอกไม้ภายในประเทศ โดยผู้ประกอบการมีแหล่งวัตถุดิบ มีเกษตรกรผู้ปลูกดอกไม้ จะเพาะปลูก ดูแล เก็บเกี่ยว คัดแยกคุณภาพตามคำสั่งซื้อและบรรจุหีบห่อเพื่อทำการขนส่งไปยังผู้ค้าส่ง และผู้ค้าส่งจะขนส่งสินค้าใส่กล่องบรรจุสินค้าตามจำนวนที่มีการสั่งซื้อ และทำการขนส่งมายังคลังสินค้า โดยผู้ค้าส่งจะเลือกการขนส่งสินค้าในแต่ละครั้งไปยังผู้ค้าปลีก โดยเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับประเภทของดอกไม้และระยะทาง ด้านค่าใช้จ่ายในการขนส่งจะถูกรับผิดชอบโดยผู้ค้าปลีก สำหรับร้านค้าปลีกที่อยู่ในจังหวัดทางภาคใต้ ส่วนใหญ่จะนำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย เนื่องจากมาเลเซียอยู่ใกล้กว่า หากใช้การขนส่งภายในประเทศส่งไปยังภาคใต้ทำให้มีค่าใช้จ่ายที่สูงและต้องเลือกการขนส่งที่เหมาะสมกับประเภทของดอกไม้อีกด้วย

ภาพที่ 2 การกระจายสินค้าของผู้ประกอบการค้าปลีกดอกไม้กรณิรับซื้อดอกไม้จากต่างประเทศ
ที่มา: จากการศึกษา

จากรูปภาพที่ 2 กรณินำเข้าดอกไม้จากต่างประเทศ เนื่องจากธุรกิจค้าดอกไม้ในประเทศไทยมีความไม่แน่นอนจากการผลิต และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนสินค้ารวมไปถึงการที่ดอกไม้นำเข้ามีคุณภาพที่ดีกว่าการปลูกในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามการนำเข้าจะมีต้นทุนสูงกว่าดอกไม้ที่ปลูกในประเทศ ดังนั้นตลาดดอกไม้ในต่างประเทศ จะเป็นผู้นำเข้าดอกไม้และคัดแยกคุณภาพตามคำสั่งซื้อเพื่อส่งมาให้ผู้ค้าคนกลาง หรือผู้นำเข้าดอกไม้ มาคัดแยกคุณภาพและกระจายสินค้าไปตามร้านดอกไม้ต่างๆ โดยการขนส่งจะเลือกการขนส่งที่เหมาะสมกับประเภทของดอกไม้และมีบรรจุภัณฑ์ที่มิดชิดเพื่อเป็นการป้องกันรักษาดอกไม้ให้สดใหม่ ตามราคาที่เหมาะสม

ผลการศึกษาค้นคว้าเชิงด้านโลจิสติกส์ของธุรกิจร้านดอกไม้ค้าปลีกกลุ่มผู้ประกอบการค้าปลีกดอกไม้สด จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-44 ปี มีสถานภาพสมรสและมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในลักษณะของการประกอบธุรกิจกลุ่มผู้ประกอบการมีระยะเวลาดำเนินธุรกิจ 5-10 ปี ซึ่งในการดำเนินธุรกิจเฉลี่ยอยู่ที่ 11.41 ปี มีระยะเวลาการดำเนินธุรกิจน้อยสุด 2 ปี และนานสุด 40 ปี และสถานที่ซื้อดอกไม้จะรับซื้อดอกไม้จากปากคลองตลาดและจะสามารถเปลี่ยนไปตามชนิดของดอกไม้ที่จะนำมาขายเพราะแต่ละจังหวัดไม่สามารถที่จะปลูกดอกไม้ในแต่ละชนิดได้หมด และมีกลุ่มลูกค้าเป็นลูกค้าทั่วไปและเวลาในการซื้อขายดอกไม้จะเป็นช่วงเทศกาล และมี

รายได้เฉลี่ย 10,001-15,000 บาทต่อเดือน จากการศึกษาความเสี่ยงในระบบโลจิสติกส์เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จำนวน 252 คน กับผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี จำนวน 148 คน สามารถสรุปผลการศึกษาโดยภาพรวมได้ดังนี้ (ตาราง 2)

ผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี กับผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี มีความเสี่ยงที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ได้แก่

ปัจจัยความเสี่ยงจากการผลิต (Manufacturing Risks) โดยภาพรวมส่วนใหญ่ความเสี่ยงนี้อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากความเสี่ยงจากการผลิต จะรวมไปถึงความเสี่ยงในด้านการเกิดภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิอย่างรวดเร็ว ปริมาณดอกไม้ที่ลดลง การรับซื้อดอกไม้จากแหล่งเดียว การมีความสัมพันธ์กับคู่ค้าในระยะเวลาสั้นๆ และการเลือกคู่ค้าผิดผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่า มีความเสี่ยงน้อยกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า ในขณะที่ความเสี่ยงด้านการทำลายจากศัตรูพืช/แมลง และการไม่มีดอกไม้ทดแทนผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่า 10 ปี มีความเสี่ยงมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี

ปัจจัยความเสี่ยงจากสินค้าคงคลัง (Inventory Risks) โดยภาพรวมความเสี่ยงจากสินค้าคงคลัง อยู่ในระดับปานกลาง พบว่า การมีสินค้าในคลังมากเกินไปทำให้ไม่มีวิธีการดูแลรักษาที่ดีและดูแลรักษาไม่ทั่วถึงผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่า 10 ปี มีความเสี่ยงน้อยกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี เพราะผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมานาน สั่งซื้อสินค้ามามากเกินไปทำให้มีสินค้าในคลังมาก ทำให้ดูแลได้ไม่ทั่วถึง ในขณะที่ความเสี่ยงด้านค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสูง การไม่มีพื้นที่เพียงพอในการจัดเก็บสินค้าดอกไม้ไม่มีความสดใหม่ และวงจรชีวิตของดอกไม้ต่ำ (เหี่ยวเร็ว) ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่า มีความเสี่ยงมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า เพราะการสั่งสินค้ามาตามคำสั่งซื้อหรือมากกว่าคำสั่งซื้อเล็กน้อยจะช่วยให้การประหยัดค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษา อีกทั้งดอกไม้ซึ่งเป็นสินค้าที่มีวงจรชีวิตต่ำ หากมีการจัดเก็บสินค้าทำให้ไม่มีความสดใหม่และจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสูงด้วย

ปัจจัยความเสี่ยงจากตลาดและการบริการ (System Risks) โดยภาพรวมความเสี่ยงจากตลาดและการบริการอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในด้านทำเลที่ตั้ง หากมีพื้นที่หรือทำเลที่ตั้งไม่ดีก็ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการขายได้ อีกทั้งต้นทุนในการเช่าพื้นที่ หากต้นทุนในการเช่าพื้นที่สูง ดังนั้นจึงทำให้ค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการสูงขึ้นตาม

ผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี กับผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่มีความเสี่ยงในด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีปัจจัยความเสี่ยงบางด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่

ปัจจัยความเสี่ยงจากความต้องการสินค้า (Demand Risks) โดยเฉพาะด้านความต้องการดอกไม้ในเวลาที่ขาดแคลน และด้านการขนส่งในส่วนของการเกิดอุบัติเหตุในการขนส่ง โดยผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปีมีความเสี่ยงสูงกว่าผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี เนื่องจากผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยยังคงมีแหล่งวัตถุดิบในการส่งดอกไม้หรือเครือข่ายในการรับดอกไม้ยังไม่กว้างขวาง ดังนั้นจึงมีโอกาสประสบปัญหาขาดแคลนดอกไม้

ปัจจัยความเสี่ยงด้านการขนส่ง (Transportation Risks) สำหรับด้านความเสี่ยงในการขนส่งในการเกิดอุบัติเหตุในการขนส่ง เนื่องจากผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาการดำเนินงานน้อยอาจจะมีคำสั่งซื้อจากลูกค้าไม่มาก หรือยังไม่รู้จักเครือข่ายในการขนส่ง ส่งผลให้มีข้อจำกัดในการเลือกรูปแบบการขนส่งที่เหมาะสม เช่น ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาการดำเนินงานน้อย อาจจะมีจำนวนเงินทุนจำกัด เมื่อมีคำสั่งลูกค้าซื้อดอกกลีตจากทางจังหวัดสงขลา ซึ่งการขนส่งที่เหมาะสมคือทางเครื่องบิน เพื่อความรวดเร็ว และลูกค้าจะได้รับดอกไม้ที่สดใหม่ แต่การที่ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาดำเนินงานน้อยอาจจะมีเงินทุนไม่เพียงพอ จึงอาจจะเลือกการขนส่งดอกไม้โดยรถทัวร์หรือรถไฟแทนซึ่งอาจจะมีอุบัติเหตุในการขนส่งดอกไม้ อีกทั้งความเสี่ยงจากการขนส่งยังสามารถสร้างความเสียหายให้กับดอกไม้ในขณะขนส่ง เนื่องจากผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจมานาน อาจจะมีคำสั่งซื้อลูกค้าครั้งละจำนวนมาก ดังนั้นการขนส่งในปริมาณที่ไม่เหมาะสมในแต่ละครั้งอาจจะสร้างความเสียหายต่อดอกไม้ เช่น การขนส่งดอกดาวเรือง หากใส่ดอกดาวเรืองต่อกองมากเกินไปเพื่อประหยัดค่าขนส่ง อาจจะทำให้ดอกดาวเรืองได้รับความเสียหายในระหว่างการขนส่ง

ปัจจัยความเสี่ยงด้านการสั่งซื้อ (Supply Risks) โดยเฉพาะด้านราคาขายต่อต้นทุนในแต่ละวันสูง และด้านการขนส่งจากความเสียหายของดอกไม้ในขณะขนส่ง โดยผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี มีความเสี่ยงด้านดังกล่าวสูงกว่าผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีกที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี เนื่องจากผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานนาน มีประสบการณ์และรู้ทิศทางของตลาดได้จะสามารถตั้งราคาขายดอกไม้ได้ในราคาที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนของดอกไม้ เพราะต้นทุนของดอกไม้ หากมีการสั่งจากผู้ค้าส่งเดียวกัน มีต้นทุนที่เท่ากัน ผู้ที่มีประสบการณ์สูงหากเป็นช่วงเทศกาลจะสั่งซื้อดอกไม้มากทำให้ต้องรับความเสี่ยงจากราคาขาย ต้นทุนที่สูงในแต่ละวันละช่วงเทศกาล ดังนั้นหากตลาดขาดแคลนดอกไม้แต่เป็นที่ต้องการของลูกค้า ผู้ประกอบการก็สามารถตั้งได้ราคาแพง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดของผู้ประกอบการดอกไม้ค้าปลีก

ปัจจัยความเสี่ยง	ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ				รวม	
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเสี่ยง	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเสี่ยง	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเสี่ยง
ความเสี่ยงจากการผลิต (Manufacturing Risks)	2.93	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง
ความเสี่ยงจากความต้องการสินค้า (Demand Risks)	3.14	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.16	ปานกลาง
ความเสี่ยงจากการสั่งซื้อ (Supply Risks)	3.47	ปานกลาง	3.61	มาก	3.52	มาก
ความเสี่ยงจากการขนส่ง (Transportation Risks)	3.00	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง
ความเสี่ยงจากสินค้าคงคลัง (Inventory Risks)	3.13	ปานกลาง	3.09	ปานกลาง	3.11	ปานกลาง
ความเสี่ยงจากตลาดและการบริการ (System Risks)	3.68	มาก	3.59	มาก	3.64	มาก

ที่มา: การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สด ผู้ประกอบการควรจะมีรูปแบบการขนส่งที่เหมาะสมกับชนิดของดอกไม้และระยะทางของปลายทาง เช่น หากเป็นดอกไม้นำเข้าควรใช้การขนส่งทางอากาศ เพราะดอกไม้ประเภทที่ต้นทุนสูงและเสียหายง่ายต้องมีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี หรือดอกไม้ประเภทเก็บรักษาได้นานและสามารถปลูกได้หลากหลายพื้นที่ในประเทศ ควรใช้การขนส่งทางรถยนต์เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และในการส่งสินค้าแต่ละครั้งควรมีข้อจำกัดของปริมาณสินค้าในบรรจุภัณฑ์เพื่อป้องกันการเกิดความเสียหายต่อสินค้าหากมีปริมาณสินค้ามากเกินไป เนื่องจากการศึกษาด้านการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดพบว่าผู้ประกอบการจะรับซื้อดอกไม้จากสวนต่างๆ โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคกลางของประเทศไทย และมีการนำเข้าดอกไม้จากต่างประเทศ เพื่อกระจายสินค้าไปยังผู้ค้าปลีกหรือค้าส่งที่มีครอบคลุมทั่วทั้งประเทศและควรมีการสำรวจภาวะตลาด ความต้องการของลูกค้าอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมากำหนดแผนการตลาดและคาดคะเนความต้องการของลูกค้าได้แม่นยำมากขึ้นเนื่องจากการศึกษาด้านความเสี่ยงพบว่าความเสี่ยงจากความต้องการสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นความต้องการดอกไม้ในช่วงที่สินค้าขาดแคลน การคาดการณ์ความต้องการซื้อไม่ถูกต้อง และการสั่งซื้อดอกไม้มาไม่ตรงกับความต้องการซื้อ ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์น้อยมีโอกาสที่จะเผชิญกับความเสี่ยงด้านที่กล่าวมาสูงอีกทั้งควรจำหน่ายดอกไม้ที่หลายหลายชนิด และเพิ่มช่องทางใหม่ๆ ในการจำหน่ายสินค้า เช่น การซื้อ-ขาย ออนไลน์ ผ่าน FACEBOOK หรือ LINE ซึ่งจะเป็นช่วยลดการแรงกดดันจากจำนวนคู่แข่งขึ้น โดยกลุ่มลูกค้าสามารถเข้าถึงง่าย ซึ่งสามารถลดความเสี่ยงจากการมีทำเลที่ตั้งไม่ดี รวมถึงสามารถลดต้นทุนในการเช่าพื้นที่ และผู้ประกอบการรายใหม่ที่กำลังจะเข้าสู่ตลาด ควรศึกษาถึงความเสี่ยงในระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดที่ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เนื่องจากแหล่งวัตถุดิบหรือแหล่งพื้นที่ของการปลูกดอกไม้ได้กระจายไปทั่วทั้งประเทศตามสภาพภูมิอากาศและดอกไม้ในแหล่งนั้นๆ และควรศึกษาความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจค้าปลีกดอกไม้สดของภูมิภาคต่างๆ รวมไปถึงศึกษารูปแบบการค้าของดอกไม้และระบบโลจิสติกส์ของธุรกิจค้าดอกไม้ทั้งในและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพาณิชย์. (2558). **มูลค่าการนำเข้าและส่งออกดอกไม้สด**. สืบค้นจาก [http://www.moc.go.th/\(2559\)](http://www.moc.go.th/(2559))
- กมลชนกสุทธิวาทพันธุ์และคณะ.(2547). **การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์**. กรุงเทพฯ: พชรเศรษฐยานนท์. (2554). **การจัดการโลจิสติกส์ที่ส่งผลกระทบต่อผลประกอบการของร้านดอกไม้ในเขตกรุงเทพมหานคร**. (การศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริการธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ)
- ศูนย์วิจัยกสิกร. (2552). **การสำรวจตลาดดอกไม้**. สืบค้น 16 พฤษภาคม 2559, จาก <https://www.kasikomresearch.com/TH/K-EconAnalysis/Pages/Search.aspx>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **จำนวนผู้ประกอบการร้านดอกไม้สดในจังหวัดกรุงเทพมหานคร**. สืบค้น 14 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.nso.go.th/>
- Business Opportunity Center. (2558). **แบบแผนธุรกิจร้านดอกไม้**. สืบค้นจาก <http://www.bdmflorist.com>
- Cocharan, W. G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley and Sons, Inc.

RaoTummala& Tobias Schoenherr. (2011).*Assessing and Managing Risks using the Supply Chain Risk Management Process*.Retrieved May 03,2016,
from<https://www.emeraldinsight.com.p>

Robert K. Yin (2003). *Case Study Research: Design and Methods (3rd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.